

Posudek bakalářské práce

Aneta Paulů: *André Breton a psychoanalýza*

Název práce naznačuje, že kandidátka se chce zabývat jednak tím, co si z psychoanalýzy bere surrealismus vůbec, tj. (nejen) umělecký směr, jehož „teoretické“ pozice především Breton formuloval, jednak vlivem psychoanalýzy na dílo André Bretona jako svébytného autora. Práce má velmi zřetelný půdorys, charakterizuje nejprve vývoj myšlení o sexualitě v průběhu 19. století¹ – vývoj, jenž posléze vede k postupnému vytvoření psychoanalytické teorie duševního života nejprve Freudem, poté dalšími psychoanalytiky. Psychoanalytická teorie je prezentována ve svých hlavních rysech a ve svém vývoji, pokud je pro surrealismus relevantní. Stručně je ukázán také způsob, jímž psychoanalýza pojímá uměleckou, resp. literární tvorbu, meze jejího přístupu, včetně dalšího úsilí o větší přiměřenost vzhledem k předmětu studia, zvl. prohloubením konceptu nevědomí ve spojitosti s literárním dílem jako takovým.

Surrealismus je právem zaujat oběma hlavními objevy, na nichž je psychoanalýza vystavěna, tj. nevědomím a stěžejní rolí sexuální energie (libida) v lidském bytí. Práce tento vztah surrealismu k psychoanalýze charakterizuje jak v konkrétních historických peripetiích (zvl. pokud jde o jisté vzájemné nepochopení, které mj. přispělo k vytvoření metody automatického psaní, která ve svém základu nicméně není s psychoanalytickým pojetím nevědomí v rozporu), tak v myšlenkovém zpracování, v němž se surrealisté v lecčems rozcházejí především s jistou freudovskou „usedlostí“ a vůlí ke konformnosti v pojetí duševního života (osvobozující úloha nevědomí jakožto tvůrčího zdroje).

Práce je i při občasně nejistotě při tlumočení složitějších psychoanalytických konstruktů výrazně nad průměrem toho, co se na úrovni bakalářského studia očekává, a svědčí o autorčině skutečném a hlubokém zájmu o cesty moderní literatury. Doporučuji k obhájení s hodnocením výborně.

V Praze 1. září 2014

Doc. PhDr. Václav Jamek

¹ Tato až příliš stručná prolegomena zřejmě nemusela být věnována výlučně vývoji názorů na sexualitu, ale také vývoji pohledu na nevědomí, resp. vůbec objevení této myšlenky. V pohledu na sexualitu mělo být nejspíš zmíněno dílo Charlese Fouriera, jednak kvůli váze, kterou jako jediný myslitel před Freudem sexualitě přičítá, jednak kvůli vztahu, který k němu měli sami surrealisté.